

KLASSICISTISKE HUSE (VARDE MIDTBY)

I købstæderne i Vadehavsregionen findes en række fine og velproportionerede byejendomme, som er opført i slutningen af 1700-tallet og begyndelsen af 1800-tallet. Disse bygninger er påvirkede af de klassicistiske strømninger, som prægede den internationale arkitektur i denne periode, men bygningerne i området har også et stærkt regionalt særpræg. Den sydvestjyske klassicisme i købstæderne er karakteriseret ved:

- Symmetrisk og velordnet arkitektur, der ofte har et centralt midterparti med trekant- eller segmentfronton og/eller markerede og fremhævede sidepartier.
- Grundmurede facader opført i røde teglsten kombineret med enkle klassiske arkitekturdetaljer som lisener, gesimser m.m. og opdelte murpartier, der er fremhævede med hvid kalk.
- Klar opdeling af bygningens forskellige led og markerede overgange mellem etagerne med gesimsbånd.
- Teglhængte tage, der kan have hel-, halv- eller trekvartvalm og ofte har en karakteristisk øregesims i gavlene.
- Fint forarbejdede fyldningsdøre, der kan være udsmykkede med billedskærerarbejde samt hvidmalede korspostvinduer, hvor de nederste rammer er opdelt af en tværgående sprosse.

Bygningstypen fremstår som velkomponerede helheder, og bygningerne er derfor sårbare overfor indgreb, der ændrer facadernes komposition og udtryk – f.eks. tilføjelse af nye vindues- eller døråbninger eller fjernelse af karaktergivende bygningsdele som skorstene og vinduesindfatninger.

En væsentlig del af bevaringsværdien ligger også i den konsekvente brug af de typiske røde teglsten og de hvidkalkede detaljer, der gør bygningstypen til et værdifuldt træk for flere af købstæderne.

Storegade 1 – Toldboden (Fredet)

Anbefalinger:

Murværk

Ved reparation af murværket bør der anvendes sten af samme type og format som de tidligere anvendte. De hvidkalkede detaljer skal fortsat vedligeholdes med hvidtekalk, og man bør ikke anvende nyere materialer som plastikmaling, cementpulvermaling eller lignende.

Vinduer

Har bygningen endnu sine originale vinduer i behold, bør disse bevares, istandsættes og energiforbedres. Hvis de originale vinduer er erstattet af nyere vinduer, der skal udskiftes, anbefales det, at man sætter vinduer i, der er udført i træ med enkeltlagsglas og kitfals. Nye vinduer i enkeltlagsglas kan forsynes med en indvendig koblet forsatsramme, hvorved man opnår samme eller endog bedre varmeøkonomi og komfort som ved tilsvarende termoruder.

Døre

De klassicistiske døre er meget fint udformede, velproportionerede og har særlige greb, ruder, sprosser og fyldninger. Dørene er ofte hvidmalede eller grå. Hvis den oprindelige dør er bevaret i bygningen, og man gerne vil kende den oprindelige farvesætning, vil en konservator ofte kunne finde spor af de oprindelige farvelag.

Tag

De tage, der i dag er belagt med vingetegl bør fortsat lægges med vingetegl af samme type og kvalitet som de eksisterende. Man skal være særligt opmærksom på rygningen, der bør udføres traditionelt med rydningssten lagt i mørtel og altså ikke med påskruede rygningssten.

Skorstenspiber, der sidder på rygningen, skal inddækkes i taget ved indmuring med mørtel og må altså ikke inddækkes med zink.

Ombygninger

Er huset bygningsfredet, kræver alle ændringer, der går ud over almindelig vedligeholdelse, en forudgående tilladelse fra Kulturstyrelsen.

Storegade 33 – Den Kampmannske Gaard (Fredet)